

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่มีลักษณะแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบริบทของชุมชน การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ทำการวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการ โดย การศึกษาเบื้องต้น (Primary research) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือทางวิชาการ เอกสารและบทความต่าง ๆ ข้อมูลอินเทอร์เน็ต รวมถึงทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยต่อไป สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ จำนวน 385 คน โดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของ คอชเรน (Cochran, 1953) (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 46) ดังนี้

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$$

เมื่อ n แทนจำนวนตัวอย่าง

P แทนสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการจะสุ่ม 0.5

Z แทนความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ร้อยละ 95 ซึ่งเป็นระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96 (เชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือผิดพลาดร้อยละ 5)

e แทนสัดส่วนในการคลาดเคลื่อน ($e = .05$) ที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{0.50(1-0.50)(1.96)^2}{(0.05)^2} \\ &= \frac{0.5(0.5)(3.84)}{0.0025} \\ &= \frac{0.96}{0.0025} \\ &= 384.16 \end{aligned}$$

จากผลการคำนวณได้ 384.16 ดังนั้นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการสำรวจจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 385 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ

ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม จำนวน 3 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำนวน 3 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ และด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา จำนวน 3 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีข้อคำถาม จำนวน 32 ข้อ ประกอบด้วย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 6 ข้อ ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว จำนวน 5 ข้อ ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านสถานที่สำคัญทางศาสนา ความเชื่อ และทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ จำนวน 5 ข้อ ด้านราคาสินค้าและบริการ จำนวน 4 ข้อ ด้านคุณภาพอาหารสินค้าและบริการ จำนวน 4 ข้อ และด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และสร้างแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โครงสร้าง หลักวิชา และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ดังนี้

รองศาสตราจารย์จิตติมา อัครธิติพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาคยา เกตุสมบุญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรนันท์ สุระชาติ

ดร. แสงจิตต์ ไตรแสง

ดร. เมธารัตน์ จันตะนี

โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนลงความคิดเห็นในแบบสอบถามจากการพิจารณา ข้อคำถามเป็นรายข้อแล้วให้คะแนนตามข้อกำหนด ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อพิจารณาว่าข้อคำถามวัดได้ตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อพิจารณาว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

และมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ถ้าค่า IOC ของข้อคำถามในข้อใดมีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป หมายความว่า ข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์สามารถนำมาใช้ได้ ถ้าค่า IOC ของข้อคำถามในข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.6 หมายความว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดข้อคำถามนั้นทิ้งไป จากสูตรดังนี้ (ธีระ กุลสวัสดิ์, 2558, หน้า 1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-Objective concurrence) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่า $IOC = 1$

5. การทดลองเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงและได้ผ่านความเห็นชอบแล้วนำไปทดลอง โดยทดลองใช้ (Try - out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดห้วยรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน โดยนำส่วนของคำถามที่เกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดห้วยรอซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้วิธีของ ครอนบาค (Cronbach) (เด่นพงษ์ วงศ์กัญหมัด, 2556, หน้า 40) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เท่ากับ .92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดห้วยรอ เท่ากับ .89

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วและจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ข้างต้นให้ได้ครบจำนวน 385 ชุด และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมและค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชน ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยใช้วิธีการคำนวณหาความกว้างระหว่างชั้นตามหลักการหาค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ยูทธ ไกรวรรณ, 2553, หน้า 18 - 19)

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายเกณฑ์เฉลี่ยของการวัดระดับการมีส่วนร่วม กำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับความกว้างของอันตรภาค

ชั้นตามข้อ 2 สามารถแปลความหมายเกณฑ์เฉลี่ยของการวัดระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for Independent samples) จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance ; ANOVA) และการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD)

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ ซึ่งเป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างระดับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กับ ระดับความคิดเห็นที่มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอโดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งถ้าค่าน้อยกว่า 0.05 ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่ถ้ามากกว่า 0.05 มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (Correlation) ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์	.01 - .02	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
ค่าสหสัมพันธ์	.21 - .04	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ค่าสหสัมพันธ์	.41 - .60	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่าสหสัมพันธ์	.61 - .75	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
ค่าสหสัมพันธ์	.76 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสหสัมพันธ์	.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก